

Abans

ESGLÉSIA NOVA

Ara

Un altre fet que crida l'atenció és el recompte que fa Madoz a la seua obra del número d'ermites que hi ha al poble⁵: "...y dos ermitas en las afueras, tituladas de Sant Vicente Ferrer i del Santísimo Cristo". Actualment sols se sap l'existència de l'ermita de Sant Vicent Ferrer.

Pel que fa a les revoltes i sublevacions que tingueren lloc a les nostres terres s'ha de comentar la participació que tingué la vila en aquestes. Ja al segle XIV, durant la guerra de la Unió (1347-1349), les Coves va demostrar el seu descontent cap al rei i els senyorius. Posteriorment durant les revoltes de les germanies (1519-1522), la posterior repressió, també es va notar amb les multes propiciades del Mestre cap a alguns homes que participaren. Si consultem la col·laboració que fa Mª Dolores Agustí Soler a l'obra "Historia de

Castellón"⁶, veurem que parlant de les germanies comenta que: "En la Plana Alta destacó Castellón, que fue agermanada, lo mismo que Cabanes. Villafamés, de preponderancia eclesiástica, fue antiagermanada, lo mismo que Coves de Vinromà y Borriol. Com veiem consta en aquest llibre que Les Coves no es va agermanar. Però malgrat l'opinió d'alguns autors, avui en dia els documents acurats als arxius de l'Ordre⁷ ens lleven de dubtes i gràcies a aquestes narracions sabem de la participació en les lluites dels homes de les Coves i alguns dels fets que va viure el poble. Amb açò aclarim que el fet que el Mestre de l'Ordre estara a favor del rei, no significa que els pobles del Maestrat també ho estaren.

És molta la informació que Eugeni Díaz Manteca ens brinda amb el seu rigorós treball sobre una de les viles del Maestrat Històric, per això sense més preàmbuls convida al lector a que inicié la lectura d'aquest ben-vulgut llibre per tants covarxins i covarxines que tindran el plaer de delectar-se amb 223 pàgines plenes d'història. Per aquest motiu espere que el meu comentari us haja suscitat cert afany per llegir aquest llibre que segons la meua opinió posseeix certa qualitat digna d'un bon historiador.

Eugeni Díaz Manteca, va nàixer a Castelló en 1947, i és des de 1978 cap del Servei d'Arxiu-Biblioteca de la Diputació de Castelló i del Museu de Belles Arts. Ha estat professor d'història Medieval de la Universitat de València al Col·legi Universitari de Castelló, director del Butlletí de la Societat Castellonenca de Cultura i en la actualitat dirigeix "estudis Castellonencs" (des de la seua creació l'any 1983), publicacions de la Diputació Castellonenca. És autor de llibres sobre temes historicoartístics (El libro de poblaciones de la O. De Montesa, Guía del Museo de B.B. A.A. de Castelló, Viajando por Castellón y su provincia -en col·laboració amb F. Olucha i M. Cruzado-, El libro Verd del Arxivo Municipal de Castelló, Ceràmica històrica de les comarques castellonenques, El llibre d'establiment de Vilafamés...), a més de catàlegs d'exposicions de ceràmica, arts i tradicions populars, pintura, etc., així com d'una sèrie nombrosa d'articles sobre temes medievals relacionats amb els Òrdens militars del Temple, Hospital i sobretot, Montesa i sobre els monestirs castellonencs de Vall de Crist i Santa Maria de Benifassà.

⁵ Aquesta informació la trobem a la pàg.192 del llibre

⁶ *Historia de Castellón*, dir. Por M. Chust, Castellón, Editorial Prensa Valenciana (Levante), 1992, Tomo 1°. Col·laboració de Mª Dolores Agustí Soler, "Germanías y moriscos", pàg. 309

⁷ La documentació sobre Germanies s'acura a l'A.R.V., secció de Clero, llibre 2.921; lligall 880, caixa 2314, 2315,2316 i lligall 892, caixes 2349-50

⁸ Les fotografies han sigut extretes del CD Exposició de fotografia "Abans i ara" del periòdic local Tossal Gros, publicat el desembre de 2001 a Les Coves de Vinromà.